

Geen woorden, maar banen
Voor een Europa dat werkt!

Manifest - Nederlandse-Europese Industrietafel

**Geen woorden, maar banen –
Voor een Europa dat werkt!**
Manifest - Nederlandse-Europese Industrietafel

De Nederlandse-Europese Industrietafel is een informeel platform van CEOs van bedrijven die actief zijn in Nederland en Nederlandse beleidsmakers met verantwoordelijkheid in of voor de EU. Doel is om de stem van het Nederlandse bedrijfsleven beter en luider te doen klinken in Europa. De aangesloten ondernemingen hebben een gezamenlijke omzet van € 125 miljard en verschaffen 250.000 arbeidsplaatsen in Europa. Dit Manifest bevat concrete aanbevelingen van de deelnemende bedrijven voor de Europese verkiezingen van mei 2014.

Nieuw bestuur, nieuwe kansen

Met de Europese Parlementsverkiezingen van mei 2014 op komst en het aantreden van een nieuwe Europese Commissie daarna, dienen wij, als Nederlands bedrijfsleven, onze positie te bepalen, met name ten aanzien van de grote onderwerpen die de komende jaren in het Europees Parlement aan de orde komen.

De Europese Unie heeft bedrijven veel te bieden. In potentie is de Europese afzetmarkt gigantisch (500 miljoen inwoners, 10 procent van de wereldbevolking) en met een BBP van 13.300 miljard euro is Europa een grotere economie dan de VS (12.800 miljard euro, 307 miljoen inwoners). De culturele diversiteit en de goede kennis- en innovatiepositie maken van Europa nog altijd een aantrekkelijke vestigingslocatie. Maar dat moet wel zo blijven!

De EU verliest de laatste jaren echter aan aantrekkingskracht en er is dringend behoefte aan economische hervormingen (zie ook de Reform Barometer 2014¹ van BUSINESSEUROPE, voor een verdere onderbouwing hiervan).

Het moet voor bedrijven immers aantrekkelijk zijn en blijven om in Europa te investeren. De huidige economische situatie, in combinatie met verschuivende mondiale machtsverhoudingen, hoge werkloosheidscijfers (circa 27 miljoen werklozen binnen de EU) en maatschappelijke uitdagingen, maakt versterking van de Europese concurrentiekracht tot prioriteit nummer één.

In aanloop naar de verkiezingen en het aantreden van een nieuwe Europese Commissie dragen wij als Nederlandse-Europese Industrietafel de onderstaande aanbevelingen aan:

- A. Zet het concurrentievermogen van de industrie centraal**
- B. Geef innovatie de ruimte**
- C. Beter regelgeving en minder bureaucratie**
- D. Beter functionerende interne markt**
- E. Flexibele arbeidsmarkten en investeren in kennis**
- F. Een EMU die werkt met een Europese bankenunie**
- G. Nieuwe kansen voor Europa**

¹<http://www.busesseurope.eu/DocShareNoFrame/docs/4/CGGOGLOAKGKHBDLAHHIGANCGPDWK9DBYCW9LTE4Q/UNICE/docs/DLS/2014-00288-E.pdf>

A. Zet het concurrentievermogen van de industrie centraal

De (maak)industrie met alle daarmee verweven diensten is de motor voor groei en werkgelegenheid. Door verkokerde Europese beleidsvorming mist er samenhang in het beleid dat van verschillende kanten op de industrie af komt. Het bedrijfsleven moet centraal worden gesteld in de beleidsvorming van de Europese Commissie. Ook de politiek moet doordrongen zijn van de precaire situatie waarin de Europese industrie verkeert en deze *sense of urgency* onder andere vertalen in de volgende concrete acties op terreinen die nu en de komende vijf jaar actueel zijn in de Europese discussie:

- Een ambitieus energie- en klimaatbeleid voor Europa is goed, maar dat moet wel rekening houden met mondiale ontwikkelingen en krachtsverhoudingen. Het beleid moet zo vormgegeven worden dat bedrijven gestimuleerd worden om duurzame en innovatieve oplossingen te vinden om de CO₂-uitstoten te reduceren, maar dat *carbon leakage* wordt voorkomen. Maatschappelijke uitdagingen als CO₂-reductie kunnen dan kansen bieden aan de industrie in plaats van dat deze tot onnodige kosten leiden.
- Dit beleid moet ook meer uitnodigen tot nieuwe investeringen in innovatie, denk bijvoorbeeld aan het stimuleren van energie-efficiënte maatregelen in gebouwen en infrastructuur. Deze non-ETS-sectoren zijn goed voor 40 procent van de energieconsumptie. Het Nederlandse energieakkoord is een voorbeeld hoe een dergelijk beleid vormgegeven kan worden.
- In plaats van het importeren van schaarse essentiële grondstoffen uit andere werelddelen moet de stap worden gemaakt naar het gebruik of hergebruik (circulaire economie) van hoogwaardige producten en technologieën die natuurlijke grondstoffen vervangen.

Naast bovenstaande milieu-gerelateerde onderwerpen moet er ook aandacht zijn voor het volgende:

- Een goed investeringsklimaat is van groot belang. Daarbij is behoefte aan zekerheid en duidelijke regelgeving. In het kader van de long-term investment discussie wordt uitgekeken naar goede en concrete voorstellen van de Europese Commissie die een rationele investeringsbeslissing – gebaseerd op een adequate risico/rendement analyse – kunnen ondersteunen.
- De EIB zal in de opzet van haar financieringsinstrumenten meer rekening moeten houden met de specifieke behoeften van sectoren (grootte kredieten, looptijden etc.).

Voorbeelden centraal zetten concurrentievermogen van de industrie

- Bij het Europese mededingingsbeleid moet meer ruimte zijn voor Europese bedrijven om te groeien binnen Europa, waardoor zij beter de concurrentie met grote toetreders van buiten de EU aan kunnen gaan.
- Bij aanpassing van het ETS-systeem (handel in CO₂-emissierechten) en de aanscherping van het CO₂-reductiepad moet de positie van internationaal opererende bedrijven gewaarborgd worden en de afspraken over luchtvaart moeten op wereldniveau gemaakt worden.

B. Geef innovatie de ruimte

Innovatiekracht en een goede kennispositie zijn van cruciaal belang voor de Europese industrie. Wanneer dit goed wordt ingericht, kunnen we duurzame groei realiseren en de Europese kennispositie versterken. Bij formulering van het innovatiebeleid moet men daarom rekening houden met het volgende:

- Verkort de *time to market* van innovaties. In Europa zijn we goed in het ontwikkelen van kennis, maar duurt het vaak te lang tot innovaties succesvol op de markt gebracht kunnen worden. Gezocht moet worden naar een juiste balans tussen risicobeheersing, voorzorgsprincipe en innovatie.
- Zet in op minimaal 35% bedrijfsdeelname in de R&D- en Innovatieprogramma's van de EU.
- Stimuleer de rol van de overheid als innovatieve inkoper.
- Geen 'Europe only'-beperkingen rondom intellectueel eigendom.
- Geef grote prioriteit aan het opleiden van talent op alle niveaus.

Voorbeeld verbeteren innovatie

- De 'time to market' kan worden verbeterd door o.a. goedkeuringsprocedures (bijvoorbeeld 'novel food') en certificeringsprocedures (in de luchtvaart) te versimpelen en te versnellen.
- Europa zal komende decennia geconfronteerd worden met een aantal grote maatschappelijke uitdagingen. De overheid, als innovatief inkoper, kan een stimulerende aanjagende rol vervullen.

C. Betere regelgeving en minder bureaucratie

Regelgeving moet consistent en vooral coherent zijn. Zoals hierboven reeds gesteld is de onderlinge samenhang tussen bijvoorbeeld industriebeleid en energie- en klimaatbeleid essentieel. Het is van belang om:

- De subsidiariteitstoets goed toe te passen en bij toekomstig beleid consequent te onderzoeken of een Europese aanpak noodzakelijk is of dat een nationale aanpak volstaat, dan wel een mondiale aanpak beter is.
- Waar mogelijk te werken met verordeningen. Het voordeel is dat deze vorm van wetgeving een verplichtend karakter heeft. Zo worden nationale interpretaties van EU-wetgeving voorkomen in het implementatieproces. Bovendien zal de subsidiariteitstoets kritischer worden toegepast. De Commissie moet dan wel toezien op betere en meer uniforme handhaving daarvan.
- De kwaliteit van de beleidsvoorstellen tijdens het hele traject te bewaken. *Impact-assessments* van voorstellen van de Raad en het Europees Parlement kunnen hierbij helpen. Hierbij is van belang dat er speciale aandacht is voor de effecten op de concurrentiepositie. De ontwikkelingen rond de voorliggende dataprotectie-wetgeving zijn een voorbeeld van hoe het niet moet.

- Nationale implementatie van Europese wetgeving af te dwingen. Via scoreborden wordt de implementatie reeds gemonitord, maar de rol van de Commissie als toezichthouder hierbij dient te worden versterkt.
- Beleidsvoornemens, ook in hun onderlinge samenhang te toetsen op het effect op de concurrentiepositie t.o.v. de wereld buiten Europa.

Voorbeelden betere regelgeving en minder bureaucratie

- Milieurichtlijnen zijn nodig, maar onderlinge consistentie (REACH, ROHS, ELV) en aandacht voor implementatie en kosten moet beter.
- Aanpassing Dataprotectierichtlijn nodig om een goede balans te krijgen tussen gegevensbescherming, het internationale speelveld en administratieve lasten. Bij de vormgeving moet ruimte blijven voor toekomstige innovatie-toepassingen.

D. Beter functionerende interne markt

Voor een aantrekkelijk Europees ondernemingsklimaat is het essentieel dat de interne markt wordt versterkt. Dit zal bedrijven motiveren om in Europa te blijven investeren. Reeds gemaakte EU-afspraken/regelgeving moeten beter worden toegepast en gehandhaafd:

- Binnen de EU moeten nationale protectionistische maatregelen worden tegengegaan. Er moet ook in Europa sprake zijn van een *level playing field*. Dit geldt bijvoorbeeld in de financiële sector waar banken worden belemmerd kapitaal en liquiditeit grensoverschrijdend te transfereren, waardoor dit niet optimaal kan worden aangewend binnen de interne markt.
- Staatssteunregels moeten helder en eenduidig zijn en goed worden gecontroleerd. Bij de ontwikkeling daarvan moet ook gekeken worden naar wat elders in de wereld gebeurt.
- Europa dient verder te bouwen aan één goed geïntegreerde energiemarkt.
- Voltooi de interne goederenmarkt en maakt transport efficiënter. Dit kan onder andere door realisatie van een gemeenschappelijk luchtruim en het toestaan van langere vrachtauto's. Dit is niet alleen efficiënt, maar ook milieuvriendelijk.
- Het mededingingsbeleid moet meer rekening houden met mondiale concurrentie. Interpretatieverschillen tussen nationale toezichthouders moeten worden tegengegaan en de concurrentievervalsing door overheidsbedrijven met het echte bedrijfsleven moet worden teruggedrongen.
- Een digitale Europese markt biedt kansen voor producenten en consumenten om te kopen en verkopen waar en wanneer zij dat willen. De EU kan dat faciliteren door de EU-regelgeving daarop aan te passen (consumentenrecht, btw, etc.).
- Tegelijkertijd is een meer gecoördineerde aanpak nodig tegen grensoverschrijdende digitale dreigingen.
- Zet in op goede uitvoering van de dienstenrichtlijn door ongeoorloofde vergunningen en vereisten in lidstaten te schrappen en belemmeringen beter aan te pakken.
- Maak afspraken over het erkennen van dienstverlening zolang regelgeving nog niet is geharmoniseerd.

Naast versterking van de interne markt, is ook de toegang tot externe markten en liberalisering van de wereldhandel van groot belang voor het Nederlands bedrijfsleven. De Europese Commissie moet met een stevig mandaat aan de slag kunnen om markten te openen, handels- en investeringsakkoorden te sluiten en oneerlijke handelspraktijken de kop in te drukken.

Voorbeelden met betrekking tot het functioneren van de interne markt

- Door het ontbreken van een echte Europese elektriciteitsmarkt wordt een schone gasgestookte centrale in Maasbracht gesloten, terwijl er in België binnenkort een tekort aan opwekkingscapaciteit is.
- Uniforme handhaving van bestaande interne markt wetgeving moet beter, dus geen afwijkende nationale interpretaties van goedgekeurde gezondheidsclaims, geen nationale toevoegingen op etiketten.
- Een gemeenschappelijk Europees luchtruim zorgt voor schoner, veiliger en goedkoper luchttransport. De lidstaten moeten daarom nu doorpakken en de voorstellen voor een Single European Sky implementeren.

E. Flexibele arbeidsmarkten en investeren in kennis

Om vraag en aanbod op de Europese arbeidsmarkt – zowel voor kenniswerkers als voor (technische) vakkrachten – zo goed mogelijk op elkaar af te stemmen, adviseren wij het volgende:

- Stimuleer mobiliteit van werknemers binnen Europa, waarbij uiteraard misbruik en fraude moeten worden bestreden.
- Vergemakkelijk de mobiliteit binnen een multinationalaal bedrijf met diverse vestigingen in Europa.
- De vergrijzende Europese beroepsbevolking leidt tot tekorten op de arbeidsmarkt. Het defensieve immigratiebeleid van Europa moet daarom worden omgezet in een proactief beleid waarbij we schaarse en goed opgeleide werkenden uit derde landen welkom heten. Europa moet zich in de *battle for talent* nadrukkelijker laten zien. Dit betekent onder meer aanpassing van de huidige Europese *Blue Card* aanpak.
- De (jeugd)werkloosheid wordt alleen fundamenteel aangepakt door bedrijven die zorgen voor groei en banen. Er zal veel aandacht moeten blijven voor opleiden van talent op alle niveaus. Flankerend beleid kan per lidstaat worden uitgewerkt. Op Europees niveau kunnen best practices worden uitgewisseld.

F. Een EMU die werkt met een Europese bankenunie

Als we in Europa daadwerkelijk duurzame groei willen bereiken, zijn financiële en economische stabiliteit essentieel. Derhalve roepen wij op tot:

- Versterking van het Groei- en Stabiliteitspact door versterkte begrotingsdiscipline van de lidstaten en waar nodig structurele hervormingen, waarbij streng toezicht op de uitvoering daarvan cruciaal is.

- Vorming van een volwaardige Bankenunie met geharmoniseerd centraal toezicht, een Europees Resolutiemechanisme en Resolutiefonds en geharmoniseerde regels voor nationale depositogarantiestelsels.
- Uniforme implementatie van de kapitaalsvereisten-richtlijn en daarnaast de beschikbaarheid over voldoende verliesabsorberend vermogen bij banken en een adequate resolutieplanning zodat banken zo nodig op ordelijke wijze kunnen worden afgewikkeld zonder kosten voor spaarder en belastingbetaler.

G. Nieuwe kansen voor Europa

Het bedrijfsleven kan nog meer uit Europa halen. Hieronder enkele voorbeelden van specifieke kansen die door bedrijven opgepakt kunnen worden als de hiervoor geformuleerde knelpunten worden aangepakt:

- Innovatiebeleid EU biedt goede kansen voor de topsectoren. Voorbeelden zijn de Joint Technology Initiatives op het gebied van Clean Sky, en op het gebied van de Biobased Economy, Electronic Components and Systems (ECSEL) en de European Innovation Partnerships on Active and Healthy Ageing en Smart Cities.
- De Biobased Economy kan een sterke bijdrage leveren aan het gebruik van hernieuwbare grondstoffen en materialen. Gerichte investeringen in innovatie en infrastructuur en een samenhangende EU-aanpak is nodig.
- Zorg voor een stabiel investeringsklimaat door consistente regelgeving om de markt voor biofuels te stimuleren.
- LNG (vloeibaar gemaakt aardgas) kan een bijdrage leveren aan alternatieve schone brandstof voor transport (weg en water). Nederland kan een rol spelen als gasrotonde.
- Er zijn grote kansen voor de Nederlandse detailhandel bij een snelle uitbouw van de digitale interne markt en implementatie van de dienstenrichtlijn.
- Handelsakkoorden bieden goede kansen voor ons bedrijfsleven, bijvoorbeeld in China voor onze hoogwaardige luchtvaartindustrie.
- Slimme chips kunnen een bijdrage leveren bij het oplossen van maatschappelijke vraagstukken zoals intelligent verkeersmanagement, slimme steden, in de gezondheidszorg en authenticatie om fraude met personen en goederen tegen te gaan. De innovatieprogramma's van de EU bieden goede aanknopingspunten. Daarnaast kan de overheid een rol spelen als launching customer en is heldere EU-wetgeving nodig.

Aan dit manifest hebben bijgedragen: Ahold, Akzo Nobel, APG, Damen Shipyards, Delta, Dow Benelux, DSM Nederland, Eneco, Essent, Fokker Technologies Holding, GasTerra, GasUnie, GDF SUEZ Energie Nederland, Havenbedrijf Rotterdam, Heineken International, IBM Nederland, ING, KLM, KPN, NXP, Nyrstar Budel, Philips Electronics Benelux, PMI, SABIC, Schiphol Group, Shell Nederland, Siemens Nederland, Tata Steel en Unilever Benelux.

Met ondersteuning van VNO-NCW en MKB-Nederland

April 2014